

A m. kir. Curia felperesnek a fellebbezési bíróság ítélete ellen intézett támadását alaptalannak találta, mert a keresetben felhozott abból a tényből, hogy az 1921: XV. t.-c. 56. §. értelmében köztartozás jellegű vagyonváltságnak törlesztését végső fokban a közigazgatási bíróság rendelte el, — tekintettel arra, hogy a közigazgatási bíróság csupán oly kérdésben határoz, amelyek minden fokozaton közigazgatási, pénzügyi hatósági hatáskörbe tartoznak, — jogszerűen következik, hogy a közigazgatási bíróság határozatának végrehajtása is közigazgatási, pénzügyi hatósági hatáskörbe tartozik.

Ezt a jogi helyzetet nem érintheti az a körülmény, hogy a közigazgatási bíróság által törölni rendelt és a kir. kincstár által visszatérített vagyonváltság összegét a felperes átszámítottan, valorizálva követeli, mert az átszámítás ténye a követelés jogi természetét és így a hatáskörre nincs befolyással.

A fellebbezési bíróság tehát nem sértett jogszabályt, midőn helyesen felhozott indokok alapján azt állapította meg, hogy a kereset érvényesítése nem tartozik a polgári perútra és ebből az okból helybenhagyta az alperes által a P. 180. §. 1. pontja alapján emelt pergátló kifogásnak helytadó elsőbírósági ítéletet. P. II. 5884/925. 1926. máj. 20.

Felperes keresetében az alperes M. r.-t. város tanácsa, mint közhatalóság által végszükségből közellátás céljaira tőle igénybevett fa ellenértéket és annak kitermelése által szükségessé vált utánültetés költségének megtérítését követeli.

A felperes igénye e szerint közjogi viszonyból származik. Ily igények elbírálása pedig polgári perútra nem tartozik.

E szerint a Pp. 180. §-a 1. pontjában felsorolt és e szakasz utolsó bekezdése szerint hivatalból figyelembe veendő pergátló körülmény forogván fenn, a per a Pp. 182. §-a alapján megszüntetendő volt. P. 1500/1915, 926. január 12. H.

A fél, mint tanu. Régi törvénykezési alaptétel, hogy a fél vagy annak a perléskori törvényes képviselője nem lehet a perben egyuttal tanu is. A perjogi tudomány sokáig változtatlanul vallotta ezt az elvet, míg *Hellwig* fel nem állította az egyetlen kivételt: a pertárs tanukép kihallgatható olyan ténykörülményre nézve, amely kizárólag a másik pertársra nézve bír jelentőséggel. (*Hellwig*: System I. T. 122. §. III. e.). Nagy fontossága gyakorlati jelentősége van e kivételnek, mert példája szerint a fődös pertárs, aki természetesen nem lehet tanu saját kötelme tekintetében, tanukép kihallgatható a mellékkötelezett pertárs kezességvállalásának tartalmára nézve.

Egyébként csak a perléskori törvényes képviselő nem lehet perbeli-tanu; tehát aki a per alatt már nem törvényes képviselő, vagy aki a peresített jogviszony keletkezésénél képviselője volt ugyan a félnek, de nem mint törvényes, hanem csak mint közönséges képviselő (cégvezető, üzletvezető stb.) járt el, az tanu lehet, illetve azt tanukép kell kihallgatni.

Ezen utóbbi szabály azonban nem jelenti azt, hogy ha a törvény valamely ügylet alakiságához tanuk alkalmazását kívánja meg, a fél nevében eljáró képviselő az ügyletkötésnél egyuttal tanu is lehet. A járásbíróági hatáskör ellen emelt pergátló kifogás keretében merült fel legutóbb ez a kérdés.

mert a felperes részvénytársaság a nem kereskedő alperest egy nagyobb értékű perben oly okirat alapján perelte a járásbíró-ság előtt, amely okiraton az alperesi aláírást előttemező két tanu nem szerepelt, illetve az egyik tanu nem volt más. mint a felperes nevében az ügyletkötésnél eljáró és annak cégét jegyző egyik képviselője. A budapesti kir. törvényszék mint fellebbezési bíróság nem adott helyt a pergátló kifogásnak, mert szerinte „az a körülmény, hogy a felperesi céget jegyző S. A. az okiratot tanu minőségében is aláírta, a tanuzási-nyilatkozatot és ekként az okiratot érvénytelenné nem teheti, mert a tanu nem a saját nevében szerződő félként lépett fel a perben“ (25. Pf. 10487/1926.). Ezen megokolást nem tartjuk helytállónak, mert nem az volt a vitás, hogy az okirat érvényes-e vagy sem, hanem hogy a törvényben előírt kellékekkel el van-e látva. A bíróság döntéséből az olvasható ki, hogy a peres fél képviselője — minthogy nem ő perel — érvényesen lehetett ügyleti tanu is. Az *ügyleti tanu* azonban egészen más fogalom, mint a *perbeli tanu*. Mig ez utóbbi u. i. a. fentiek szerint lehet a félnek az ügyletkötésnél eljáró képviselője is, feltéve, hogy a perléskor nem törvényes képviselő, addig ügyleti tanukép a félnek semmiféle képviselője nem szerepelhet, ha történetesen az ügyletkötéskor is képviseli a felet. Egyébként a Pp. 317. §. 2. pontjában előírt alakai kellékekre nézve különösen megkívánja a joggyakorlat, hogy azok a valóságban is betartassanak; vagyis ha a tanuk nem voltak együtt és egyszerre, vagy nem az aláíráskor voltak jelen, ugy az okirat nem bir teljes bizonyító erővel (*Kovács: A Pp. magyarázata I. kötet 412. o.*), más szóval ilyen okirattal járásbíró-sági hatáskört megalapítani nem lehet. Már pedig ha a formaságok betartásához ily szigoruan ragaszkodunk, mennyivel inkább kell, hogy a féltől különböző fizikai személy tanukénti alkalmazását követeljük, mert minden teoretikus nézetet felretéve, magának a józan észnek postulatuma, hogy amiként bíró, ugy tanu sem lehet senki a maga ügyében még akkor sem, ha mindössze csak egy aláírást akar tanusítani.

Ifj. dr. Nagy Dezső.

Kölcsön valorizálása. A Kuria két különböző tanácsa hozott a kölcsön valorizálása tárgyában igen érdekes határozatot. Az eddigi gyakorlat szerint a Kuria a kölcsönt az esetben valorizálta, ha ez szerződésileg kikötöttet. Ezen általános szabálytól eltérően ismeretes a 6-os tanács egy határozata, amely a lejárat utáni késedelem tartamára a kölcsönt is valorizálta. Az 5-ös tanács egy-két határozatban elrendelte a kölcsön valorizálását kifejezett szerződési rendelkezés híján is, ha a felek megállapodásában valamelyes adat kínálkozott arra, hogy a felek intenciója a hitelező értékvesztésének kizárására irányult. Ugyanezen mederben mozog a Kuria P. IV. 5580/1925. számú határozata is, amelyben a Kuria a kölcsönként nyújtott üzleti betét 50%-os valorizációját ítélte meg azon tényállás alapján, hogy az alperesek a felperes üzleti betétét azzal a kötelezettséggel vették át, hogy azt összes bármiféle vagyonukkal *feltétlenül* (az alá-huzás a Kuriától és alperesek a betét hiánytalan visszafizetésére egyetemleges kötelezettséget vállalnak. származik) bizto-